

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — 16 kor.

Negyedévre — 4 "

Helyben házhos fordva:

Egész évre — 20 kor.

Negyedévre — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — 24 kor.

Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
hónap utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállal kötelet.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 20.

Egán öröksége.

Hazánk északkeleti részén, hol égbe törnek a hegyek, egész a pokolig sülyedtek a közállapotok.

Gyönyörűek Máramaros, Ung és Munkács tájai. Gyertyaegyenességű fenyőszálak koronázzák a kisebb hegyeket, felhőbe vesznek az óriások. Virág pázsit a rét, csobogó patak gyönyörködte az utast, elképzelhetlenül tiszta fenyőillatos a lég — szép itt minden, csak az ember undorító.

Undorító a nép, mely disznajával, barmaival egy istállóban lakik, piszkos rongyokba öltözve és undorító a boldogabb helyzetűek, a nép uzsorásai, a jólakott vámpirok.

Ez a nép pedig hazafi volt mindig s ha lármázni, henczegve tolnakodni nem is tudott, de kiállani vész idején, életét s nyomorúságos kis vagyonát feláldozni, azt kész volt a magyar hazáért mindig.

Természetesen sohasem törődött velük senki. Hisz nem memorandumoztak, nem konspiráltak, nyugton voltak, miért törődtek volna vele?

Most azonban végpusztulásba jutottak s a kormányban megmozdult a lelkiismeret — törődni kezdett a néppel.

Szövetkezeteket csinált közöttük. Egy ilyen szövetkezet elnöke gyilkosságnak esett áldozatul tavaly. Olcsó hitelt nyújtott a népnek, állattal, eszközzel látta el kölcsönbe. Mindehhez a fontos és nagyfelelősségű tevékenységet kívánó mozgalomhoz

embert keresett és kapott a kormány Egán Edében.

Ő nem olyan kényelmesen intézkedett, mint más köznyomornál, más kormánybiztosok. Máskor kiosztottak a nyomorgók között egy csomó segélyt és kölcsön pénzt, aztán ordót kapott a méltóságos kormánybiztos ur s mindenki megnyugodott benne, hogy van a népnek pénze s el van látva a szükségességekkel.

Az uzsorások is meg voltak elégedve, mert az összes segélypénzeket csakhamar magukhoz szívták s lőn a nyomor nagyobb, mint az előző volt.

Egán nem borogatta a lázas tagokat, hanem kereste a láz okát.

És úgy tapasztalta, hogy a nép nyakán, mely szép, de sovány földjén tengődik, veszélyes kelevényként óriási számú improduktív elem élőködik, kiknek száma bár légió, mégis légió-számra szaporodnak a galicziai bevándorlások által.

Maga a zsidó Pesti Hirlap is türelmet veszti e beözönléssel szemben s egy kivándorlásról kérdezősködőnek így ír:

»Egyébiránt is az a meggyőződésünk, hogy az, a ki Magyarországon komolyan akar dolgozni, itt meg is tud élni. A mi hazánkban tömérdek keresetforrás van. Ezt eléggé bizonyítja az, hogy külföldről nagyon sokan járnak be ide pénzt keresni. *Eltekintve a káros és improduktív galicziai bevándorlástól, hozzánk igen sok német jön be.* Nemcsak gyárosok és vállalkozók, de pl. szerelők, segédmunkások és kereskedők is. Továbbá a vidéken az ipari és vállalkozási tevékenység oly alacsony színvonalon áll, hogy

minden kitartó és becsületes törekvés okvetlen sikerre, olykor szerencsére vezet.

Hát igenis annak az egész ruthén vidéknek egyenes átka az a sáskajárás, mely szakadatlanul folyik Galicziából. Naplopók és ingyenélők jönnek át a szorosokon, kik vagy korcsmát nyitnak, gyilkos itallal pusztítva erkölcsöt, vagyonát, erejét a népnek, vagy szenzálokodnak, vagy tanuskodást üznek — tessék megkérdezni arra lakó biráktól, hogy mit jelent ez, — de produktív munkát nem végeznek s mégis ők élnek legjobban a nép között. Mikor aztán tőkére tesznek szerit, boltot nyitnak vagy odébb állanak, a hol nem ismerik őket s mint emberbarátok köztisztességben mulnak ki.

Egán ezt a dolgot, amit mindenki tud, ha csak valaha is járt a ruthének között, megírta egy jelentésébe s olyan láрма keletkezett a sajtó bizonyos részében ellene, hogy Jericho falai körül sem különb.

De Egán nem omlott össze a nagy óbégatástól. Ki állta a Páris ur okvetetlenkedését is, és dolgozott tovább.

Most hire futott, hogy *Egánt az országút mentén szélloccsant agyvelővel találták. Öngyilkos lett.*

Meg döbbenve állunk a hír előtt. Nem szólhatunk hozzá bővebben, mert tudósításaink még mindig nem elég kimerítőek, de érezzük, hogy annyi árva még nem borult koporsóra mint az Egánéra s hogy árvának soha sem volt több oka sirni, mint az Egán árváinak.

Egántól egy megkezdett munkát örö-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Erkölcsei momentumok a jogviszonyokban.

Írta és a kir. kath. jogakadémia megnyitó ünnepélyén felolvasta: Dr. Agoston Péter.

Ezért szükséges lesz ezen általános rendelkezés mellett a különös esetekre is providálni.

A tervezet 250. §-a a szülőnek gyermekeivel szemben fennálló tartási kötelezettségét olyképen szorítja meg, hogy erre máseltartásra kötelezhető rokonok léte esetén csak úgy köteles, ha saját *illő* megélhetése ez által veszélyeztetve nincs. Igaz, hogy a szakaszbeli intézkedés nem példátlan, mert a német polgári törvénykönyvben¹ is szórul szóra benn foglaltatik, mindazonáltal azt hiszem a gyermekek szülői iránti köteles tiszteletét és szeretetét kiálni alkalmas.

Eddig ugy erkölcsi, mint jogi felfogásunk azt tanította, hogy gyermekeinkkel utolsó falat

¹ E rendelkezés a T. 169. §-ba volna felveendő, mert a közszerelem nem a házasság természetéből folyik, hanem a házastársak gazdasági köteletségének teljesítése fejében nekik járó jutalom.

² 1603. §.

kenyerünket is meg kell osztanunk. A tervezet ezzel szemben azt mondja, hogy ha kényelmünk a gyermekek nevelése által veszélyeztetve van s van kire a gyermektartást átadhassuk, így ezt tennünk jogunkban áll. E rendelkezés a tervezet szerint a gyermek érdeke. — Ez indoklás így odavetve meglepő inkább, mint meggyőző, mivel alig fogadható el az a feltevés, hogy a gyermeknek szüleitől való elválasztása s talán csupán a törvény betűje szerinti köteletségüket teljesítő rokonok általi ellátása ha ételben dúsabb is, a gyermek érdekének megfelelne. Nem akarok a rokonok által tartott gyermekek sorsára s ennek lelki állapotára rámutatni, csak azt legyen szabad még megemlítenem, hogy a gyermek ezen törvényi rendelkezés által sokszor jobb viszonyok közé jut, mint a melyekben akkor lesz, mikor fenntartásáról saját magának kell gondoskodni. Bizonyos, hogy erős léleknek kell lennie, ki ilyen változást erkölcsének épségében él át.

E rendelkezésnek azonban a tervezet 260. §-a is ellent látszik mondani, mert e szerint annak, a ki erkölcsileg vétkes viselkedése következtében jutott nyomorba csak ahhoz van joga, hogy a legszükségesebbekkel tartsák el, vagyis *illő* tartáshoz nincs joga. Feltéve, hogy a szülő erkölcsileg vétkes viselkedése következtében jutott nyomorba, alkalmazható-e a gyermek, mint a szülő részleges tartása esetén e

szakasz? Ha alkalmazható, ugy a gyermek és szülő tartása között különbséget kell tenni, mert a gyermek szülője vétkéért nem lakolhat, de viszont helytelen a gyermekek jobb sorsban való részesítése, mint a szülőnek s így a gyermek érdekével az *illő tartás* követelése a fenti 250. §. esetén sem gyeztethető össze.

A gyermek és szülő sorsa annyira összefügg, a gyermek és szülő a családban annyira egybeolvad, hogy még a gyermek is természetesebbnek fogja találni, ha szülei balsorsában, nyomorában is velük marad, minthogy azok *illő* megélhetésének veszélyeztetése esetén a szülői házból gyakran idegenzelmű rokonok közé jusson. De a köteletség gyakran jogilag is igazságtalanul terheli a gyermekek nagyszülőit, mert azt tapasztaljuk, hogy a leggyakrabban azok a gyermekek szorulnak a rokonokra, nevezetesen a nagyszülőkre, kiknek szülei szülőik ellenzése daczára keltek egybe.

Azt merném állítani, hogy nem lesz senki, a ki a 250. §-ban körülírt joggal a törvény rendelkezésének ismerete előtt élni fog. Már pedig a polgárok alanyi jogának azok meggyőzésében kell élni. Concredálva pedig, hogy valaki e joggal élve *illő* megélhetésének veszélyeztetése esetén gyermekeinek tartása iránt rokonai ellen pert indít, keve en lesznek, kik nem fogják inkorrektsséggel vádolni, vagy eljárását erősebb kifejezésekkel apostrofálni.

köl a nemzet, melyet a magyar becsületnek kell tovább folytatni.

Ha a létért folyik odafenn a havasok között a harcz — a ruthéneknek nem szabad legyőzötteké lenni.

Ne félj ruthén nép! Egy munkásod esett le csak az állványról, majd kerül más munkás, a ki tovább épít a te jobb jövődért, melynek biztosítására becsületünk kötelez a te — multad után.

P—y.

Választási mozgalmak.

Az egész vármegyében forrongnak a pártok. Daczára a választások hirdetett tisztaságának, mindenütt nagyban folyik a korteskedés.

Tenkéről azt sürgönyzik a »M—g«-nak, hogy a tenkei főszolgabíró, Kékuss István a szabadelvű jelölt érdekében egyre faluzik és korteskedik. A járás jegyzői is folyton korteskednek, daczára annak, hogy a járásban tüzes és gyilkossági esetek napirenden vannak.

Margittán Örley Kálmán szabadelvűpárti jelölttel szemben a függetlenségi 48-as párt is állít jelöltet. Szatmári Mór, az »Egyetértés« segédszerkesztője lép fel. Holnap, vasárnap tartja programbeszédjét Margittán.

Kossuth a bihariakhoz.

Ismeretes már olvasóink előtt, hogy a bihari kerületben két függetlenségi jelölt küzd egymással a mandátumért. A harcz nagyon elkeseredettnek ígérkezik s már is sok helyen veszekedésre került a dolog s az egyik jelöltet nem akarták meghallgatni. Kossuth Ferenc most a két jelölt — Kiss Elek és Rigó Ferenc — közül a kerület régi képviselője mellett foglalt állást s érdekében a következő felhívást intézte a bihari választókerület polgáraihoz:

Tisztelt polgártársaim!

A messzeségből küldöm hozzátok lelkeket meleg kézfogásra, forró ölelésre. Polgártársaim! Tekintetek a vészes felhőkre, mik hazánk felett tornyosulnak — és siessetek közeink, az igaz hazafiak, a függetlenségi párt táborába! Láttátok az elmúlt öt év alatt is,

hogy a nehéz időkben egyedül a mi pártunk volt az ország öre s a nép javának védelmezője. A mi pártunk a nemzet elvülhetetlen jogainak védője; a visszaélések ostora; az elnyomottak oltalmazója, a szabadságnak és jognak öre, a nemzet jövőjének előkészítője. Mienk a jövő! Atyáinktól öröklött szepőlőten zászlónkat a bihari kerületben ismételtén Rigó Ferenczre bízuk.

Erős kézzel lobogtatja ő köztetek e dicső jelvényt. Sorakozzatok alá! Rigó Ferencz pártunk régi, érdemes, törhetetlen elvszilárd-ságu, kitűnő tagja, az ő megválasztása nyereség hazánkra és pártunkra — s minden időben büszkesége lenne kerületének. Sorakozzatok egy szívvel, lélekkel Rigó Ferencz zászlója alá! Ne riadjatok vissza semmitől! Becsüljétek meg zászlónkat! Tartsatok ki elveink mellett! Hűséggel, odaadással vigyétek diadalra e dicső jelvényt, melyet a magyar haza függetlenségének, az igaz, romlatlan hazaszeretetének lelkesedése emel magasra, ne hagyjátok el soha e drága szent lobogót! Ezt parancsolja a honfi becsület és honszeretem az igaz hazafinak, ezt követeli a meggondolás és önérdék a családapától! Fel tehát! a magyar függetlenség dicsőség-teljes zászlója alá! Éljen Rigó Ferencz! Budapest, 1901. szeptember 19. Kossuth Ferencz.

Románok aktivitásában.

A románok lapjaiban már régen folyik a polemizálás, hogy megmaradjanak-e továbbra is passivitásban, vagy pedig az aktív politika terére lépjenek, hatályon kívül helyezve a román nemzeti komité határozatát. Ugy látszik, egyöntetű határozatra nem tudnak jutni, tehát némely kerületben nyílt dolognak tartják a kérdést. Így a csanádmegyei nagylaki kerületben a román választók egyhangulag *Russu Sirianu* Jánost jelölték nemzeti programmal, mert a kuriai bíraskodás behozatala által nem látják szükségét annak, hogy továbbra is passivitásban maradjanak. Biztos forrás révén tudomásunk van egy másik ilyen nemű jelölésről. Szászvároson a választók szintén nemzeti programmal jelölték dr. *Muntean Aurél* fiatal ügyvédet.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kréért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kréért. Más időben 50 kr.

A czár Franciaországban.

Franciaország koronás vendége ma Reims mellett végignézte a záró hadgyakorlatot s azután a vitry-les-reimsi erősségben a fehér asztalnál mondott pohárköszöntőjében dicsérettel halmozta el a francia hadsereget, a melyben, ugymond, szívesen látja hatalmas támaszát a közrendnek, a békének és a népek javának. A czárt felköszöntő elnök büszkeséggel hivatkozott a tegnapi nagyjelentőségű szavakra, melyekkel Miklós czár tegnap a francia és az orosz hadsereg közt fennálló fegyverbarátság mély érzését hangoztatta. A két beszédből a czári látogatás két főmozzanata domborodik ki: a *francia-orosz szövetség és a béke fönntartása*. E helyen említjük meg újra, hogy a czári pár minden legkisebb útjára a legkölösszállásabb óvintézkedéseket tették. Egy a dunkerque-compiégnei vasutvonal őrzésére huszonhárom gyalogezredet és négy vadászászlóaljat rendeltek ki. A császári vonat előtt egy másik vonat robogott az északi vasut mérnökeivel s háromnegyed órával a vonat indulása előtt az egész vonalnak szabadnak kellett lenni. Compiégneben magában tizenkét gyalogzászlóalj és egy tüzérezred van elhelyezve. A reimsi síkon, ahol szombaton a nagy szemle lesz, két piramist emeltek, melyeknek a tetejéről katonatisztek és rendőrök állandóan szemmel tartják az egész térséget, hogy a veszedelmeseknek látszó egyének közeledéséről jelt adhassanak a czári sátorhoz.

A czár a látogatásáról a következő sürgönyeink érkeztek:

Compiégne, szept. 20. Mára még nem állapították meg véglegesen a programot. Azt hiszik, hogy a czári pár egész nap pihenni fog. Dejeunerezni minden esetre a kastélyban fog. Hogy a pierrefondszi kastélyt is megnézik-e, arra nézve még em nyilatkoztak. Este nagy ebéd lesz, utána pedig diszelszólás, a melyet az elnök rendez a vendégek tiszteletére.

Rheims, szeptember 19. A polgármester, a község tanács, a szenátorok és képviselők, a prefektus és a megye többi hatóságai az orosz és francia zászlókkal pazarul diszített városháza dísztermében fogadták a czárt, a czárnét és Loubet elnököt. A városháztéren, a hová a közönséget nem bocsátották, a hadgyakorlatról visszaérkező csapatok végezték a diszszolgálatot. A zenekar az orosz és francia nemzeti himnuszt játszotta. Az ablakok mind

Szent István¹ törvénye, mely azt mondja: Patres enim idcirco sunt satres, ut nutriant filios. Verbőczy² véleményével együtt, mely szerint sem a világi, sem a pápai törvény nem mondhatja ki azt, hogy a gyermeket ne a szülők neveljék, annyira átment nemzetünk meggyőződésébe, hogy az ellenkező rendelkezés daczára erkölcsi meggyőződésként továbbra is fenn fog maradni.

Jogfejlődésünkkel hasonlóan ellenkező rendelkezést találunk a tervezet 252. §-ban is. E helyütt a tervezet ugyanis akként intézkedik, hogy a férj feleségének a házasságkötéskor már megvolt nem tőle származó kiskorú gyermekét csak annyiban köteles 14 életéve betöltéseig a házasság fennállása alatt tartani, a mennyiben saját vagyonából vagy keresményéből el nem tartható, vagy anyja erre nem képes és más rokona nincs.

Ime a gonosz mostohák eljárásának szentesítése!

E szakasz rendelkezése messze eltér az utolsó évtizedeknek hasonló tárgyú intézkedéseitől; de messze eltér a régi civilizált egyiptomi törvényeitől is, melyek a férj elhalta esetén ennek öcsését kötelezték a nő és gyermekek eltartására.

Teljes vagyontalanság és munkaképtelenség esetén a községnek kötelessége fiait eltartani, ha bár régen elszakadtak tőle és mi

¹ Szt. István 1 Decr. 8 cap. 1.

² Trip. Előszó 9 tit. 2. §.

sem köti össze lakóit a nyomorba jutottal, mint a szülőhely közössége. A férj pedig, ki ismerve a hitvesül választott nő gyermekeinek számát s tudva a ráhárítható tartási kötelességet, a gyermekeket anyjuk mellől elűzheti. Elűzheti pedig akkor is, ha nejeinek vagyonát ő maga dorbézolta el s így ő maga tette képtelenné az anyát gyermekeinek eltartására.

Az anya munkaerőjét, mely gyakran igen számos eredményt produkál, lekötö a férj részére s ennek ellenszolgáltatása fejében ez gyermekeit sem köteles tartani, pedig igen gyakran a férjnek is van első házasságából származó gyermeke, kinek gondozását tartja szem előtt akkor, mikor másodszor nősül.

Mindezen szempontok mellett ne felejtjük el még azt, hogy az 1885: XI. t. cz. 38. §-a, 1887: XX. t. cz. 15 §-a és 1891: XVIII. t. cz. 5. §-a az özvegy nőt a férjnek első házasságából származó gyermekeinek tartására akkor is kötelezi, ha e gyermekek nevelési járulékot nem kapnak. Ebből tehát nyilvánvaló eddigi jogunk humanusabb volta s az erkölcsi felfogás nagyobb érvényesülése. Mert ne felejtjük el, hogy a gyermekétől való szabadulhatóság sok nőt fog a másodszori házasságkötésre bírni, holott e törvényi intézkedés nélkül gyermekeinek nevelésére fordítaná gondját.

E családjogi szemelvények eléggé megvilágítják azt, hogy a tervezet az erkölcsi momentumokra még annyi súlyt sem fektet, mint

eddigi törvényhozásunk. Ez állításunk éles világitásba jut, ha a törvénytelen gyermekek és szülők egymásközti jogviszonyát is vizsgálat alá vesszük. E helyütt azonban e kérdéssel az idő rövidsége miatt nem foglalkozhatunk.

II.

A jog szabályai az erkölcsi felfogás nevesítésének eszköze, mely körülményt a törvényhozónak szem előtt tévesztetni sohasem szabad. A jog szabályainak az erkölcsi felfogásra gyakorolt befolyása a családjogban, hol az egyén cselekedeteinek nagyobb száma idézi elő az erkölcsi felfogással ellenkező állapotot — kevésbé szembevetőd. Az ember régen mult cselekedeteiből saját jellemére hátrányos következtetést nem hajlandó vonni, a családjogban pedig erre van utalva. A dologi és kötelmi jogban az erkölcsi felfogás minden egyes cselekvénynél érvényesül, itt tehát a jogszabályoknak az erkölcsi felfogást nagyobb részben kell respectálniok.

Az alábbiakban vizsgálódásunkat a dologi és kötelmi jogra terjesztjük ki.

A T. 592. §-a szerint a »gazdátlan ingó dolog tulajdonát megszerzi, a ki a dolgot sajátjával birtokába veszi.«

Ezen rendelkezés ellen sem jogi, sem erkölcsi szempontból nem lehet kifogást tenni. A gazdátlan ingó dolognak a tervezetbe felvett meghatározásáról azonban azt nem mondhatjuk,

megteltek kíváncsi emberekkel, a kik az uralgó czárt zajos ovációkban részesítették. A polgármester bemutatta a czári párnak a községtanácsot és a lakosság jó kívánalmait tolmácsolta.

— Rheims lakossága — mondotta egyebek között — hálával van eltelve a hágai konferencia szerzője iránt, aki letette a világbéke alapkövét.

A polgármester ezután megmutatta a felségeknek a rheimsi könyvtár legnevezetesebb könyveit, köztük egy szláv nyelven irt evangéliumot, amelyet a lotharingiai biboros ajándékozott a könyvtárnak. Az evangélium két kötetből áll, amelyek közül az első a 11., a második a 14. századból való. A munda szerint a francia királyok a fölkenés alkalmával ennek az evangéliumnak első kötetére tették le az esküjüket. A polgármester megmutatott továbbá egy 1049-ből való kéziratot, a mely I. Henrik királynak Anna orosz hercegnővel történt egybekeléséről szól. Itt megjegyezte a polgármester, hogy ez volt az első orosz-francia szövetség.

— Igen — jegyezte meg az orosz czár mesolyogva — a szövetség visszanyulik a 11. századba.

A polgármester azután megkérte a czárt, hogy izelje meg a rheimsi iparnak két leghibesebb termékét, a pezsgőt és a kétszersültet. A czári pár szívesen teljesítette a polgármester kérését. Mikor a czár a polgármesterrel keccintott, azt mondta:

— Rheims városának virágzására üritem poharamat.

Azután a székesegyház megtekintése következett.

Rheims, szeptember 19. A városházáról a székesegyházig szakadatlanul lelkes ovációkban részesítette a czári párt és Loubet elnököt az utcákon összesereglett lakosság. A háztetők zsufolva voltak emberekkel. Az asszonyok keszkenőjükkel, a férfiak kalapjaikkal, a gyermekek orosz zászlócskakkal integettek. Harangzúgás között ért a menet a székesegyház elé, a melyen az orosz császári lobogó lengett. A főbejáratnál Laugenieux biboros, a papságtól körülvéve üdvözölte a czári párt. Mikor a felségek a templomba léptek, az orgona harsona kísérettel diadalmi indulót játszott.

A biboros megmutatta a vendégeknek a híres rheimsi sótarót, továbbá a keresztről való relikviákat és Krisztus koronájának egy tövisét. A czári pár nagy érdeklődéssel nézte ezeket a tárgyakat. A székesegyház kincseinek megtekintése után a biboros átadott a czári párnak egy albumot a templom belsejéről felvett fényképekkel. Leygues közoktatásügyi miniszternek pedig átadta egy szláv nyelvű evangélium balingravurejét. Laugenieux biboros azután bemutatta a czári párnak a szaintcyrei alamizsnást. Miklós czár kezét fogott vele és megjegyezte, hogy már 1896-ban ismerkedett meg vele a párisi Notre-dame-templomban. A czári pár azután elbúcsuzott a biborostól és az orosz himnusz hangjainál elhagyta a templomot és kihajtatott a pályaudvarra. Mikor a czár a pályaudvaron meglátta Brugère tábornokot, odament hozzá és nagy elismeréssel nyilatkozott a csapatok kitűnő maguktartásáról, amelyet visszamenet alkalmá volt megcsodálni. Este 6 órakor a felségek Loubet elnökkel, az ágyuk dörgése közt, az orosz és francia himnuszhangjainál visszamentek Compiègnebe.

Compiègne, szeptember 19. A czári pár és Loubet elnök vonata este 7 órakor érkezett ide. A kastélyba vivő uton katonaság állott sorfalat, a mely alig tudta visszaszorítani a kíváncsi közönséget. A czári pár ismét lelkes ovációkban részesült. A házak fényesen ki voltak világítva. A czár, a ki egész nap nagyon jó kedvű volt, élénken beszélgetett Loubet elnökkel és a miniszterekkel. A czárné egyik udvarhölgyével lefotografáltatta azokat a tárgyakat, a melyek különösen felkeltették érdeklődését, ő maga pedig lefotografálta férjét, a mint egy magaslatról egy ágyuval végzett kísérletekre figyelt.

Kilyukadt a nagydob.

Megemlékeztünk már arról az érdekes figuráról, a ki dr. Tüdös János névre halgat s egyik felekezeti elfogultságáról híres budapesti lap jámbor olvasóit bolondította leveleivel, melyeket a »jezsuiták erkölcstanáról« firkált össze nyaka ekert szofizmával, vakmerő ferdtételekkel és nem mindennapi ezimizmussal.

Nem volt olyan bűn, a melyet a cikkek rá nem fogtak volna a jezsuitákra: valószínűleg azt gondolta ama Tüdös névre hallgató ur, hogy Magyarországon mindezeket készpénzzel fogják venni, hogy nálunk mindenki az ő szellemi színvonalán áll s hogy kir. ügyészek egyáltalán nincsenek is.

Tegnap aztán szomorodott szívvvel jelenti Tüdös dr. ur, hogy a levelek irását kénytelen beszüntetni. S a beszüntetésnek okát is adja a következő, ellene megjelent levéllel:

»Kérelem t. Zemplénvármegye tek. főorvosához és a tek. kir. ügyészséghez!

Igen tisztelt uraim!

Szerintem vannak egészséges és beteges gondolkozású emberek. Akinek rögeszméje olyan hogy nem támadja a közbiztonságot, azt *csendes bolondnak* hívják. Az ilyen ártalmatlan s csak sajnálkozásunk, részvétünk kíséri. Am vannak olyan rögeszmés emberi lények is, akik rárontanak a józan, ártatlan emberekre s így veszélyeztetik a társadalmi biztonságot. Az ilyen szerencsétlen alakok *veszedelmes bolond* neve alatt ismeretesek. Ezeknél nem elég a pusztá sajnálkozás, ezeket el kell különíteni, be kell zárni, ártalmatlanná kell tenni, hogy elvakult értelmi világuk meg ne zavarjon másokat s hogy fenyegető, vércsevijogáshoz hasonló rémes bömbölésük ne rettegtesse a félénkeket s ne ártson a gyenge idegzetűeknek.

Az önök feladata lesz, igen tisztelt s tekintetes uraim, megállapítani, hogy vajjon az a férfiú, akiről s akinek legujabbi tetteiről említést teszek, beszámítható állapotban van-e, bűnös-e, s így a törvény elé állítandó-e; avagy betegelműje s így csakis a lipót-mezei előhalottak szomorú házába szállítandó-e?

A neve saját írása szerint dr. Tüdös István, állandó tartózkodási helye: Sárospatak. Foglalkozása: a sárospataki *ev. ref. főiskolában teológiai tanár*. Nevezett férfiú saját neve alatt a Magyar Szó 1901-ik évfolyamának 176. számában (július 27. II. oldal) még eddig megtorlatlanul szószerint ezeket közli: »Ugy van, bizony a jezsuitáknak sokszor elő van írva, szent kötelesség is az, hogy tanácsot adjanak, hogy végrehajtsák, hogy eszközöltessek, miként árulhatja el, ölheti meg a fiú az ő atyját, az édes anyja miként pusztíthatja el az ő magzatát, a hiteltárs miként ölheti meg hiteltársát s az alattvaló a fölkezt királyt.«

Ha józan ember mer így írni, törvény elé kell idézni s ez esetben a tekintetes kir. ügyészség feladata lesz, hogy őt vallás háborítás

Az 594. § szerint ugyanis a megfogott vadállat gazdátlanul lesz ha szabadságát vissza nyeri és a tulajdonos az állatot *haladék nélkül* üzőbe nem veszi, vagy az üzőessel felhagy. Az 595. § szerint pedig az elszállt méhraj gazdátlanul lesz, ha a tulajdonos befogása iránt *két nap alatt* nem intézkedik.

Azt hiszem az első pillanatra szembevetendő két szakasz hibája, mert tulajdonjogunk fenntartását oly körülményekhez köti, melyeknek betartása majdnem lehetetlen, mivel a szabadság tudomásul vétele után is gyakran a vadállat üldözését *haladék nélkül* megkezdeni nem lehet, illetve két nap alatt a méhraj holtlétét sem sikerül felfedezni.

A vadállat szabadulása és elfogása nem aktuális kérdés, a méhrajé azonban igen. Feltevé az esetet, hogy egy községben lakó méhészt több raja repül ki egyszerre s ő azok egyikét két nap alatt megtalálni ne tudván, azt valaki befogja. Azt hiszem nincs senki, a ki kételkednék abban, hogy a befogó a harmadik, sőt későbbi napon is befogott rajt vissza nem adná, feltéve természetesen, hogy nem törvény tudó, mert ez tulajdonának fogja állítani.

Az 598 és 599. §§-nak az ingók találóságára vonatkozó intézkedése nem kevésbé sérti erkölcsi felfogásunkat. E szerint a három K. értékű dolog találását a hatóságnak bejelenteni nem kell, (az érték megállapítását természetesen a találóra kell bízni,) s minden talált

dolog tulajdona akár mily értékű lett legyen is az, egy év elteltével a találóra száll.

A tervezet indokolása szerint a 3 K. értékhatár megfelelő azért, mivel a külföldi törvényhozások által megállapított értéknek megfelelő. Azt hiszem azonban ez tévedés, mert három k. nálunk nagyobb érték, mint a nyugaton. A nagy munka időt leszámítva nálunk, egy k. a férfi napszám, a ki tehát három ko-át veszti, elveszti egy félheti munkabérét, míg a nyugaton alig egy napi bérét veszti.

A tulajdon átszállásának határidejére vonatkozó intézkedés már a külföldi törvényhozásokban sem talál analógiát, kivéve a szász és német polgári törvénykönyveket, pedig itt sem szabad szem elől téveszteni viszonyainknak a nyugati államokétól való lényeges eltérését. A nagy vasuti, levél, táviró és távbeszélő forgalom kétségkívül megkönnyíti az elvesztett dolgok megtalálását, pedig e téren is, milyen messze mögötte vagyunk nyugati szomszédainknak.

De nem szabad itt szem elől téveszteni néptünknek az eddigi jogszokásban nyilvánult jogi és erkölcsi felfogását sem, mely az opt. 392. §-nak rendelkezésében nyert tápot, mely szerint a találó csak az elévülési határidő elteltével lesz a talált dolog tulajdonosa. — Ha nem is fogadjuk el az opt. rendelkezését, azt a szabályozást kellene elfogadnunk, hogy a találó akkor lesz tulajdonosa, mikor az elvesztőről fel lehet tenni, hogy dologáról meg-

feledkezett a találóról pedig, hogy a talált dolog eredetét többé nem tudja. Ehhez képest pedig az érték szerint különböző elévülési határidők megállapítása válnék szükségessé.

E rendelkezésnek az erkölcsi felfogásban van a gyökere, mert tagadhatatlan, hogy a tervezet fenti szabályainak érvénye esetén is, azt a talált dolgot, melynek eredetét emlékezünk s melyet az elvesztő visszakövetel vissza fogjuk adni nem egy hanem több év múlva is és vissza fogja adni a műveltség alacsony fokán álló földműves és kézműves is. Ha pedig ezt nem tenné, vagy fel lehet tenni, hogy nem teszi, úgy a törvénynek kell őt erre kényszeríteni, ne hogy az ingyenesszerzésnek az erkölcs által tiltott m's módját a törvény által megengedettnek higgye.

Ennél nagyobb veszedelmet is rejt magában erkölcsi szempontból e rendelkezés. A btk. 129. §-a szerint ugyanis büntetés alá esik, a ki mástól oly dolgot szerez, melyről gyaníthatja, hogy lopás, sikkasztás, rablás, zsarolás vagy jogtalan elsajátítás következtében jutott birtokosa nagy birtalója kezébe. Milyen jó kibuvó lesz gyanus dolgok vásárlójának az 598. 599. §-ok rendelkezése, mert különösen a 3 K. érték körüli dolgok eladójának, csak azt kell mondani, hogy egy év előtt találta, illetve a bíróság előtt kell csak állítania, hogy mondotta s a gyanus dolog megszerzője, ki a legtöbbszőr orgazda, menekül a büntetés alól.

vallás elleni szemérmetlen izgatás büntette miatt, — mely hivatalból üldözendő, — a törvény szigorú határozatai értelmében **megbüntetése**, vagy legalább megbüntetését kéri.

Ha pedig dr. Tüdős István eszejárása csak a rögeszme határáig terjed, akkor önnek a feladata, tekintetes megyei főorvos ur, hogy e férfiú biztos elhelyezéséről gondoskodjék.

Csak e két eset lehetséges. És ha mégis megtörténék, hogy sem a tek. kir. ügyészség, sem a tek. főorvos ur nem akarná megtenni a kellő lépéseket, mi katolikusok, az első század keresztény vértanúival elmondhatjuk, hogy vagy a gonoszság van szentesítve itt e földön, vagy az örült szabadon garázdálkodhatik.

Szóról-szóra igaz a támadásnak minden sora. A milyen hülyeségeket dr. Tüdős eddig 29 levelében összehordott, azért méltán pirulhat az egyetem, mely Tüdősnek a doktori diplomát kiadta.

Hogy a vizsgálat orvosi vagy büntügyi uton megindult-e, egyelőre nem tudjuk. Fődolog, hogy Tüdős dr. felhagyott bolondgombái terjesztésével.

Csak azt szeretnők tudni, kitől ijedt meg inkább a jeles férfiú: az ügyésztől-e, vagy pedig az elmeorvostól?

Valószínűleg mind a kettőtől egyformán.

Tisztelgés a bibornoknál.

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok **püspökké szenteltetésének 28-ik évfordulója** alkalmából tegnap tisztelgéseket fogadott a rezidenciában.

Először a **káptalan** és a szemináriumi papság jelent meg a bibornok előtt, kiknek érzelmeit Vinkler József vál. püspök nagyprepost tolmácsolta meleg szavakban, magvas beszéddel.

A főpásztor életpályájának ily jelentős fordulóján a papság nem maradhat el, mert nagyon jól tudja, hogy a püspökökben a világ-egyház a vallási és erkölcsi rend fenntartóját tiszteli.

A bibornok meghatottan köszönte meg a káptalan megjelenését. A püspöki méltóságra a király kegye és bizalma, a szentszék akarata váratlanul hívta meg öt ezelőtt 28 évvel. Szerényebb működési köre teljesen kielégítette igényeit, széleskörű nyilvános szereplésre nem vágyakozott. A vágy és teljesedés közötti ellentét nem bántotta lelki nyugalmát s így a nagyjelentőségű új pályára nem egyéni tekintetekből, hanem a gondviselés iránt való engedelmisségből a közügyek szeretetéből vállalkozott. Kéri a papság szeretetét, ragaszkodását a jövőben is, mert ez volt legnagyobb vigasztalása küzdelemmel gonddal teljes pályáján.

A tisztelgő kanonokok sorában volt **Fraknói Vilmos** cz. püspök, szentjobbi apát, a Múzeumok és Könyvtárak Országos főfelügyelője.

A káptalan után a **lelkészkező papság és tanítók** vonultak a bibornok elé s nevükben **Dencs János** tb. kanonok, esperes plebános üdvözölte emelkedett szellemű beszédben a bibornokot. Rámutatott a fényes lehetőségekre és ragyogó tulajdonságokra, melyek őt magas méltóságokra praedestinálták, rámutatott a küzdelmekre, melyeket a főpásztori széken a hit igazaiért vívott, a sikerekre, melyeket elért, a dicsőségre, melyet egyházának és magának szerzett, a magas méltóságokra, melyekre a pápa és a király bizalma emelte.

A bibornok kedves szerénységgel azt válaszolta, hogy erői gyengeségének tudatában

félve vállalkozott a főpásztori méltóságra, mely egy kiváló szentatyá szavai szerint valóban onus angelicis humeris formidandum — angyali vállaknak is nehéz teher. Isten kegyelmével iparkodott lelkiismeretesen teljesíteni nehéz kötelességeit s nyugodtan mondhatja, hogy a sok küzdelmek között sok lelki örömet is talált püspöki méltóságának betöltésénél.

Ohajja, hogy szeretett papjai és tanítói is sikerrel működve nehéz pályájukon, abban sok örömet és megalégedést találjanak. Köszöni a szives megemlékezést. És szeretettel bocsátotta el a tisztelgőket.

* * *

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspökké szenteltetésének évfordulója alkalmából **ma, szombaton, szept. 21-én** a székesegyházban d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet és ünnepélyes nagy mise lesz, a melyen **Széchenyi Jenő** apátkanonok fog pontifikálni. Ugyancsak Te Deumot tartanak a plebániai templomokban is a szokott időben.

UJDONSÁGOK.

A második jubileumi körmenet.

Igen kedvező időre, a szép őszi vasárnapokra tüzte ki a bibornok székhelyén, Nagyváradon a jubileumi körmeneteket, melyek oly szép alkalmat nyújtanak a híveknek a ritka nagy kegyelmek elnyerésére.

Holnap lesz megtartva városunkban a **második jubileumi körmenet**, melyet **Radnay Farkas** praelátus prépost-kanonok fog vezetni a **premontreiek** templomából a **Szent László** templomba, ahol dr. **Vucskics Gyula** plebános fog szent beszédet tartani.

A holnapi körmenet ügyében vettük a következő hivatalos értesítést:

A jubileumi három ünnepélyes körmenetből, a melyekben való részvétel a jubileumi teljes búcsu elnyerésére szükséges 15 napon át végzendő naponként 4, összes 60 templomlátogatást helyettesíti, — a **második folyó hó 22-én**, vagyis holnap, vasárnap a premontrei templomból a nagyvárad-ujvárosi plebánia templomba és vissza vezetetik.

Ezen ünnepélyes körmenet csendes szent misével a premontrei templomban reggel nyolcz óra helyett **közbe jött körülmények miatt reggel fél kilencz órakor** veszi kezdetét, miről a katolikus hívek tisztelettel értesítetnek.

Nagyvárad, 1901. szeptember hó 20-án.

A lat. szert. egyházmegyei hivatal.

Barabás Béla dr. fogadtatása.

A nagyvárad-i független párti polgárok nagy ünnepélyiül készülnek szeretett képviselőjelöltjük fogadására.

A városban a házakon mind sűrűbben tűnnek fel a nemzeti lobogók Barabás Béla nevével.

Dr. **Barabás Béla** holnap, vasárnap reggel fél 9 órakor érkezik Nagyváradra. A fogadtatásra nagy előkészületeket tesznek.

Hogy a fogadtatás minél impozánsabb legyen, a nagybizottság felkéri a függetlenségi érzelmi polgárokat, hogy vasárnap reggel 7 órára gyűljenek össze a 48-as Népkör Szent László-téri helyiségében.

Azok a tisztelt polgárok, akiket fogataik átengedésére felkértek, sziveskedjenek a kocsiikat fél 8 órára a nevezett népkör elé küldeni.

Nyolcz óra előtt lobogókkal, hosszú kocsisorban vonulnak ki a vasut állomáshoz, népszerű és kiváló képviselőjelöltjük fogadására.

A megérkezéskor **Szokoly Tamás**, a városi 48-as párt elnöke üdvözli s bevonulnak a városba.

Programbeszédét vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg dr. **Barabás Béla** a tűzoltó őrtanya udvarán, vagy kellemetlen idő esetén az őrtanya nagytermében.

A rend fenntartására, úgy az érkezésnél, mint a programbeszédnél, a jogász ifjuság vállalkozott. A lelkes ifjakat felkéri a párt vezetősége, miszerint a meghatározott időben jelenjenek meg s működjenek közre, hogy az ünnepség méltó legyen a jelölt kiváló tulajdonaihoz.

Vasárnap délben bankett lesz, igen mérsékelt ár mellett, hogy a szezonnyebb polgárok is részt vehessenek azon.

Ma, szombaton délután 5 órakor a nagybizottság gyűlést tart, a melyen a fogadtatás és a választás módzatait állapítják meg.

Akik kalaphoz való nemzeti tollat és feliratos zöld levelet akarnak viselni, a 48-as Népkör helyiségében ilyen jelvény kellő számban rendelkezésre áll.

A honvédek dicsérete.

Lefujtak!

Vége a Magyarországnak délnyugati részén megtartott hadgyakorlatoknak; örömben csillog a bakák szeme, hogy elmúltak a kemény napok s boldogan masíroznak hazafelé, hogy a laktanyák hűvös helyiségeiben ki pihenhessék fáradalmaikat. De nemcsak a legénység boldog, hanem a tiszturak arcán is meglátszik a megalégedettség, hiszen a legfőbb **Hadúr** megdicsérte az ő magyar honvédségét O Felsége kézírata, melyet a hivatalos lap mai száma közöl, így hangzik:

Kedves rokonom József főherczeg ur!

A Magyarországnak délnyugati részén éppen most befejezett hadgyakorlatok alkalmával, **ujabban** megalégedéssel tapasztaltam a magyar honvédség egy tekintélyes részének harcyszerű kiképzését és biztos vezetését.

Ezen kedvező eredmények kiválóan azon fáradhatatlan és odaadásteljes gondoskodásnak tulajdonítandók, amelyet Kedvességed az elismert főparancsnoksága alá állított honvédség kiképzésének minden szakmájára fordít.

Ezáltal kellemesen indittatva érzem Magamat, Kedvességednek legmelegebb köszönetemet azon meghagyással kifejezni, hogy az I., V. és VII. honvédkerület és az ezen gyakorlatokon résztvevő honvéd lovasság összes **tábornokainak, törzs- és főtisztjeinek**, ugymint összes **legénységének**, teljes elismerésemet tudtul adja.

Kelt Görcsönyben, 1901. évi szeptember hó 17-én.

Ferencz József s.k.

Az első katonának ezen szép elismerésére büszkék lehetnek a vezetők s büszkék lehetnek — főképpen — e babért szerző derék fiuk!

Mikor lesznek a választások?

Az ország igen sok megyéjében és városában már kitűzték a képviselőválasztások határidejét.

Eddig a következő választásokról van tudomásunk:

Október 2-án választ: Hajdumegye (3 kerület), Fejérmegye (5 kerület), Budapest (9 kerület), Hajdu-Böszörmény (1 kerület), **Biharmegye (12 kerület)**, Baja (1 ker.), Cegléd (1 ker.), Esztergom (1 ker.), Makó (1 ker.), Marosvásárhely (2 kerület), Sopron (1 kerület), Ujvidék (1 kerület), Debreczen (3 kerület), Barsmegye (3 kerület), Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye (6 kerület), Kecskemét (2 kerület), Kolozsvár (2 kerület), Szeged (2 kerület), Pozsony (2 kerület), Arad (1 kerület), Szamosújvár (1 kerület), Eger (1 kerület).

Október 3-án: Hódmezővári árhegy (1 kerület), Brassó (2 kerület), **Nagyvárad (1 kerület)**, Selmeczbánya (1 kerület).

Október 5-én: Szabadka (2 kerület), Kézdivásárhely (1 kerület).

Október 6-án: Fiume (1 kerület), Versecz (1 kerület).

TAJÉKOZTATO.

Szeptember 22. Második jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a premontreiek templomában.

Szeptember 26. Borsajti kiállítás Nagyváradon.

Szeptember 28. A Berettyó-társulat közgyűlése d. e. 9 órakor.

Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállítás Érmihályfalván.

Szeptember 29. Harmadik jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a Szt. László templomban.

Szeptember 29. A nőegylet közgyűlése.

Október 3. Képviselő választás Nagyváradon, a Sasban.

Október 5. Gyermekkiállítás a leleczházban d. e. 11 órakor.

Október 5. A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése d. e. 10 órakor.

Október 9. Megyebizottsági tagok választása Biharmegyében.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

* **Lehet-e a kir. közjegyző pártelnök?** A Tisza Kálmán beszámolója alkalmából megtartott pártszervezkedéskor a nagyváradai szabadelvű párt dr. **Konrád Márk** m. kir. bába-képezde igazgatót alelnökké választotta. A törvényre hivatkozva, rámutattunk arra, hogy dr. Konrád Márk mint állami alkalmazott, nem lehet egy politikai pártnak sem az elnöke, vagy alelnöke. Mint érdekes, a mi álláspontunkat igazoló tényt felemlítjük egy debreczeni lap nyomán, hogy **Lestyán Adorján** debreczeni kir. közjegyzőt az egyik párt alelnökévé választotta, Lestyán azonban kijelentette, hogy az alelnökséget nem fogadhatja el, de különben szándékától is távol áll, hogy akár egyik, akár a másik jelölt mellett kortesszolgálatokat tegyen. Ez egyúttal igen helyesen rámutat, hogy az alelnökség kortesszolgálatok teljesítésére kötelez. Nálunk a szabadelvű párt alelnökei között dr. Konrádon kívül még **Mezey Mihály** kir. közjegyző is helyet foglal.

* **A választások miatt.** A honvédelmi miniszter leiratban értesíti a törvényhatóságokat, hogy az általános képviselőválasztások idejére, október hó 2 től 11-ig az ellenőrzési szemléket felfüggesztette. Így elmaradnak most a szemlék Biharmegyében is.

* **A Városliget rendezése.** A Városliget rendezése, illetve gyermekjátzó helyekké alakításának kérdése ismét felszínre került. A szépművészeti és közlekedési szakbizottság tegnap délután tárgyalta a főmérnök újabb tervét, amely szerint a Városliget város felőli részét parkiroznak, a hátsó részén pedig négy nagy gyermekjátzó teret készítenének, sodronnyal bekerítve; a csolnakázó tavat zsilipes csatornával kapcsolnák össze, hogy állandóan friss víz legyen a tóban. A szakbizottság a helyszínén tárgyalta a főmérnök tervét s azt, némi módosítással elfogadásra ajánlotta.

* **Tisza és Barabás egymás mellett.** **Schüch József**, a Széchenyi szálloda bérlője csendes ember, nem politizál, hanem azon igyekszik, hogy vendégeit minél kitünőbbben ellássa. A szállodáján mégis párjával van most kint a kortesszászló. Ugyanis a szabadelvűpárt egy hatalmas Tisza feliratu lobogót küldött Schüchhöz, hogy azt tüzzék ki a város tulajdonában levő Széchenyi épületére. Csakhamar feltűnt az épületen a nagy lobogó, de feltűnt az egyszersmind a Barabás-párt egyik vezéremerének is, aki régi törzsvendég a Széchenyiben. Csakhamar megkapta Schüch József a másik hatalmas lobogót is, amelyen „Éljen dr. Barabás Béla képviselőnk!” felirat ékeskedik. És a szállodás nem jött zavarba, szépen kinttette a szálloda homlokzatának másik részére a 48-asok zászlóját. Így két különböző lobogó leng a Széchenyi épületen. — Hát ha a szociáldemokraták is küldenek egy lobogót, az hova kerül?

* **A kuria másodelnöke nyugalomban.** **Ö Felsége dr. Ozorda Bodog**, a kuria másodelnökének, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, a bírói pályán szerzett kiváló érdemei elismeréséül, a **Ferencz József-rend nagykeresztjét** adományozta.

* **A főgymnasium fizikai köre** tegnap tartotta alakuló gyűlését. Dr. Károly Irén tanárnő megnyitó beszédében a tagokat munkaságra buzdította; azután a választásokra került a sor, melynek eredményeként: Elnök lett egyhangulag Kovács Zsigmond VIII. o. t., főjegyző Moldován János VIII. o. t., pénztáros Fekete Sándor VIII. o. t., főszertáros Kaczián Kálmán VIII. o. t., alelnök Kovács Kálmán VII. o. t., alszertáros Barcs Ernő VII. o. t., aljegyzők: Hirschmann Gyula és Liszka Kálmán VII. o. t., választmányi tagok: Bánk György VIII. o. t., Beczkay Jenő VIII. o. t., Péterffy Elemér VIII. o. t. és Hendel Ottó, Schwarcz Sándor, Pally Béla VII. o. t.

* **A színház környékének rendezése.** Bárca Lászlóné Középegy Eteleka beadványt intézett a városhoz, a melyben kéri, hogy az apácza-utcai háza mellett levő keskeny telek sávot részére engedje át méltányos árban a város s kötelezettséget vállal, hogy a telek 3 év alatt be lesz építve esinos emeletes házakkal. A városi főmérnök előterjesztést tett, amely a leghelyesebben oldaná meg a kérdést. A város fenntartana egy kis részt a színházi diszletraktár mellett s azonkívül a raktár mögött levő gödrös pusztá kertből 808 négyzetmétert megvásárolna Középegyetől a város, hogy a szükséghez képest esetleg kibővíthessék majdan a diszletraktárt. Viszont az üres utcai telekből 454 négyzetmétert adna el a város Középegy Etelekának. Így mindkét érdek meglenne védve s végre-valahára megfelelő környezetet nyerne a színház. A főmérnök előterjesztését elfogadta a szépművészeti és közlekedési szakbizottság. — Középegy Etelekának különösen érdeke, hogy mielőbb tulajdonába jusson a föld sáv, mert már is ajánlkoztak Guttman József és Rendes Vilmos annak megvételére.

* **Kigyó és bika harcza.** Egy amerikai farmer nemrég Rio-Janeiro mellett az őserdőben érdekes küzdelemnek volt szemtanuja. Egy kilencz méter hosszú kigyó egy fa körül csavarodva iparkodott egy fiatal bikát fejénél fogva a folyóba húzni. Már-már sikerült is neki, de valahányszor a bika a víz közelébe ért, sikerült óriási erőfeszítéssel visszapaszkodnia. A kigyó ruganyos testét mindig jobban kinyújtotta, hogy áldozata hamarabb kifáradjon. Az utolsó pillanatban a farmer erős csapással kettévágta a kigyót, de ekkor a megvadult bika reárohant és majdnem elérte, úgy, hogy kénytelen volt a bőszült állatot revolverével lelőni.

* **Oberammergau passzió-játékok.** Ezek a híres játékok, amelyek tudvalevőleg minden tizedik esztendőben ismétlődnek meg Bajorországban, hír szerint, alapos reformnak néznek elébe.

A Krisztus kiszívását ábrázoló nevezetes játékokat ugyanis az oberammergaui parasztlakozók ezentúl évenként akarják megismételni, hogy falujuk idegen forgalmát emeljék, valamint az ott levő villatulajdonosok kedvében járjanak. Valószínű azonban, hogy tervüket nem valósítják meg, ugyanis nekik is be kell látniok, hogy a játékok rendkívül sokat vesztenének varázsukból, ha tíz év helyett minden évben ismétlődnének. A játékok fejlődése, de főleg a technikai haladás sem volna évenként nagyon észlelhető. A tíz évet talán redukálhatni lehetne ötre és ez a körülmény bizonyosan lehetne komoly megfontolás tárgya.

* **Gyermekkiállítás.** A Fehér Kereszt-egylet nagyváradai fiókja, mint már irtuk, gyermekkiállítást rendez október 5-én. Tudjuk, hogy a szándék a kiállítás rendezéséhez, a jótékony-ságból fakadt, de az eszmét nem helyeseljük. Nem látjuk annak sem szükségét, sem erkölcsi hasznát. — Az egyesület igazgatósága felkért bennünket annak közlésére, hogy a gyermekkiállítás a leleczházban október hó 5-én, szombaton délelőtt 11 órakor lesz, az évi közgyűlés pedig ezt megelőzőleg, az nap délelőtt 10 órakor.

* **Huszonegy év múlva.** Érdekes találkozó lesz nemsokára Nagyváradon. Azok fognak összejönni, akik 21 évvel ezelőtt, 1880-ban tettek érettségit a helybeli főreáliskolában. A mozgalmat Kiss István vasuti főtisztviselő kezdeményezte s most folyik a volt iskolatársak kikutatása. Persze, némelyikről meglepő hír is érkezik. Így egyik fiatal ember orvosnak ment s most **Clevelandben** (Amerika, Ohio állam) van fényes praxisa. Ez az orvos már irt is Kissnek, hogy a találkán okvetlenül meg fog jelenni.

* **Kis disznó vagy nagy disznó?** — Fogadjá el ezt a kis foglaltó kigyulmed, szólott nemrég egy szegény, de becsületes szavazó gazdához az ismert kortes ur.

— Bizony, hogy nem kő nekem!

— Hát nézzd csak hugom-asszony, fordult oda a gazdánéhoz a kortes ur, hát nem jó lesz-e ez a kis summa egy kis disznóra?

— Bizony nem!

— No no! Hát mán hogy lehet ilyen hugom-asszony.

— Hogy? A mult választáskor is *kis disznóra* adták az emberemnek a pénzt. Bezzeg a kis disznót sose láttam, hanem osztég az én emberem abból az átkozott kortes-pénzből úgy leázott és úgy jött haza csakugyan, mint egy *nagy disznó*. Nekünk ilyenre pediglen nincs szükségünk.

— Ugy van anyjuk, nincs annak a pénznek láttatja.

* **Bosszu.** **Rosenberg Jakab** 13 éves szobafestő inas, tegnap délben a targonczájával haladt a **Bémer-téren**, midőn Bodó Imre kövező 11 éves **József** nevű fia szó nélkül megtámadta és zsebkésével hasba szurta, úgy hogy menten összerogyott. A kórházban vették gondos ápolás alá. A súlyosan sérült fiu soha sem látta támadóját vele nem is beszélt s ezen eset bosszu műve, egy régibb keleti gyerek czivódásra vezethető vissza. Meglehetősen régen ugyanis **Rosenberg Bodó József** öcsését alaposan eldöngötte, a kis Bodó sirva panaszoit el az esetet Józsi bátyjának, aki amolyan nagy legény lévén erősen hangoztatta: „Csak kerülj a szemem elé, ezt megbánod”. Kereste az alkalmat, csak hogy találkozzék vele, de mindez ideig nem kedvezett neki ezen szerencse. Tegnap végre midőn már szegény Rosenberg el is felejtette az esetet, megismerte Bodó a mint taszitotta a talicskát, utána rohant s kielégítette bosszu érzetét. — A rendőrség előtt így adta elő az esetet a kis gonosztevő gyilkos, az áldozatot nem lehetett kihallgatni, mert eszmétlenül fekszik.

* **Gólya a rendőrségen.** Találtatott a temlom-téren (Katonaváros) egy *gólya*. 5 nap óta a rendőrség udvarán lépked fel s alá. Gazdáját ez uton hívja fel a rendőri hivatal, hogy jelentkezze 24 óra alatt, ellenesethen a gólya elárvereltetik.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület választmányára tegnap, pénteken d. u. 5 órakor gyűlést tartott. *Beöthy* László főispán elnöke alatt jelen voltak *Gálbory* Sámuel és *Karácsonyi* János dr. alelnökök, *Középe* Gyula dr., *Bozóky* Alajos, *Sipos* Orbán, *Grócz* Béla, *Tóth-Szabó* Pál választmányi tagok, *Némethy* Gyula titkár.

Az elnök mindenekelőtt *Ritók* Géza dr. az egyesület ügyészenek haláláról emlékezett meg, kiből az egyesület érdemes és munkás tagját veszítette el. A választmány egyelőre *Váradi* Lipót dr. ügyvédet kéri föl az ügyészi teendők ellátására.

Azután az 1900-ik évi államsegély felhasználására vonatkozó jelentésről intézkedik a választmány, melylyel kapcsolatban *Karácsonyi* és *Némethy* vál. tagokat bizta meg régészeti művek beszerzésével.

A választmány helyben hagyja a titkár által előterjesztett költségvetést a kupola ablakaira alkalmazandó biztosító villamos csengőre vonatkozólag.

Végül az ajándékozók névsorát olvasta föl *Középe* Gyula: *Laurán* Agoston egy könyvet, *Horváth* Barnabás bronz és vasrégiségeket, *Guttman* József több avar régiséget, *Schubert* Lajos ezüstérmét, gyűrűt, bronzsarlót, *Bilinszky* Sótérné urnő bankjegyeket, arany gyűrűt, keresztet, érmekeket, *Vagaszky* József érmekeket, *Bodó* József régi osztrák bankjegyet, *Lindenmaier* Károly egy kézzel írt XVIII. sz. imakönyvet, *Mayer* Antal két forgalomból kivont magyar bankjegyet, *Schiefner* Ede egy Ligeti-tájképet, *Karakas* Károly régi bankjegyeket, *Kaiser* György Szilágy megye monográfiáját, *Baranyi* László nagymennyiségű ezüst és réz érmet, *Bihari* Ferencz XVIII. sz. érmekeket ajándékoztak az egyesületnek.

A választmány végül köszönetet mond *Fraknoi* Vilmos dr. méltóságának is, ki a múzeum ablakaira alkalmazandó függönyök költségét magára vállalta.

A nagyváradai Gabelsberger Markovics Gyorsíró egyesület, nagy érdeklődéssel tartotta meg tegnap este választmányi ülését. A gyűlés legfontosabb tárgya a tanfolyamok rendezése volt, az egyesület elhatározta, hogy párhuzamosan két tanfolyamot állít heti 1 és fél órában, az egyik tanfolyam vezetésére dr. *Szombathy* István egyetemi elnök, a másik tanfolyam vezetésére *Aron* Géza kérésre fel.

A gyorsíró tanfolyamokra az érdeklődők jelentkezhetnek dr. *Szombathy* István, *Löwenstein* Zsigmond, *Aron* Géza és dr. *Váradi* Odön ügyvédnél (Széchenyi-tér 258.) Az egyesület közgyűlését szept. 26-ikán d. u. 6 órakor fogja tartani a reál-iskola épületében.

Mint értesülünk, az egyesületnek közkedvelt gyorsíró tanfolyamait az érdeklődők szép számmal fogják látogatni.

Igazságszolgáltatás.

Megölte a feleségét.

— *Esküdtszéki tárgyalás.* —

Veres Károly volt járásbíróági kézbesítő szennázciós bűnpörében tegnap ítelt a helybeli esküdtbíróóság.

A tárgyaláson *Millye* Gyula elnökölt, szavazóbírák *Fassie* Pál és *Dobozy* György, a vádhatóságot képviselte dr. *Vámossy* Mihály ügyész, a vádlott védője dr. *Weiszberger* Lipót ügyvéd.

Az esküdték kísorsolása után felolvastatt a vád, melynek értelmében *Veres* Károly feleségéhez vágta az égő petróleum lámpát,

minek következtében az asszony ruhája meggyuladt s oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy pár órai kioldás után a kórházban, — hová időközben beszállították — meghalt.

Veres Károly járásbíróági kézbesítő, a tanuk vallomása szerint, örökös szívódásban élt feleségével, ütötte-verte a szegény asszonyt a ki fáradtságos munkával, mosás és vasalással kereste meg a mindennapit leánya és önmaga számára, mivel férje utolsó fillérét is a korcsmába hordta, a hol kiszáradt gégejét öntözte. Április hó 26-án — a szerencsétlenség napján — szintén részegen került haza, valamelyik korcsmából, alig lépett be az ajtón, már is szidni kezdte, akkor is munkálkodó a megélhetésért fáradó feleségét. Az asszony csitítgatni kezdte a részeg embert, kérte könyörgött neki, fekdőjön le, jó lesz ha alszik egy kicsit, de a férj oda se hederített a szép szónak, sőt dühbe jött, fölkapta az asztalon égő petróleum lámpát s hozzá vágta a mit sem sejtő asszonyhoz. A kiömlő petróleumtól lángba borult az asszony s rettenetes jajveszékében tört ki. A kiabálásra beszaladt a szobába a vádlott leánya, de a segítség közben ennek is meggyuladt a ruhája s porrá égett mindketten, ha a házban lakó *Sinay* borbélylegény s a többi lakók be nem rohannak s el nem oltják a két szerencsétlen nő lánggal égő ruháit.

Ezen bebizonyított s a tanuk vallomása által is be igazolt tényekkel szemben *Veres* konokul tagad, tagadja még azt is, hogy ő vágta volna nejéhez a lámpát s azt állítja, hogy haragos felesége ütötte volna azt le s a földre ömlött és égő petróleumtól gyuladt meg az asszony ruhája. — Állítja továbbá azt, hogy ő nem szidalmazta nejét, sőt nem is fenyegette, csak szép szóval kérte, hogy hagyja abba a mosogatást, mert ez őt zavarja, most pedig nyugodni akar.

A tanu kihallgatások után az elnök felolvastatja az orvosi bizonyítványt, melynek értelmében egészséges, semmi szervi és testi hibája nincsen, ép elméjű s ki van zárva, hogy higgadtan gondolkodni ne tudna, a feltett kérdésekre higgadtan válaszol, logikusan gondolkodik s hirtelen fogja fel a szavak értelmét, továbbá az erkölcsi bizonyítványt, mely szerint büntetlen előéletű.

Dr. *Vámossy* Mihály alügyész logikus, rövid de velős szavakban fejtegeti az eseményeket, melynek alapján a bűnös megbüntetését kérelmezi. — Beigazoltnak tekinti, hogy itten nem forog fenn szándékos emberölés, de igenis szándékos, még pedig *halált okozó súlyos testi sértés* büntette s ezen az alapon az idevonatkozó §§-ok értelmében kéri a bűnös elítélését. — A védő ügyvéd védeczze bűnét nem tartja szándékos testisértésnek, csak annak tudja be, hogy védeczze itt is volt s így be nem számítható állapotban követte el tettét. Az ügyész által az esküdtekhez intézett kérdésekhez még egy mellék és egy pótkérdést csatolt. Az ítéletet, valamint az esküdtek a verdiktet ma fogják meghozni.

IPARÜGY.

Magyar Iparpártoló Szövetség.

Az iparosokhoz, kereskedőkhöz és a fogyasztó közönséghez!

A két év előtt megindított iparpártolási mozgalomnak eddig nem volt olyan központi szervezete, mely kizárólag e mozgalom kérdéseivel foglalkozott volna. Az egész országban elszórtan mutatkoztak törekvések, melyek arra céloztak, hogy a magyar ipart közelebb vigyük a magyar társadalomhoz. Szeretne a hazában történetek kísérletek, hogy a magyar ipar apostolává tegyük a magyar kereskedelmet, melynek erélyes és körültekintő támogatása nélkül az egész mozgalom meddő kísérletezésnél egyéb nem lehet. De ezek a kísérletek ezek a törekvések nem hozhatták meg a kívánt gyümölcsöket, mivel nem volt olyan szervezet, mely összegyűjtötte volna a szétforgácsolt erőket, mely gazdasági szempontból fegyelmelte volna, a különböző irányban

működő, néha egymást megbénító jóakarót. Az ország különféle gazdasági, közművelődési és társadalmi egyesületei foglalkoztak ugyan a magyar iparpártolási mozgalommal, de mint hogy ezek az egyesületek más célok eléréseért alakultak, nem meríthették ki erejüket ezen mozgalomban.

Ezen igazságokat felismerve, elhatároztuk, hogy hatalmas egyesülést alkotunk, a **Magyar Iparpártoló Szövetséget**, mely kizárólag a magyar iparpártolás és iparfejlesztés kérdéseivel foglalkozik.

Ezen szövetség élesíti majd a magyar ipar érdekében megindult mozgalmat, meg akarja nyerni a magyar iparnak az egész magyar kereskedelmet, piacot akar teremteni önhazánkban iparunknak, ki akarja oktatni a magyar közönséget a magyar ipar pártolásának módjaira.

A **Magyar Iparpártoló Szövetség** szervezni akarja az országban a mozgalmat, fel akarja tárnai a magyar ipar cégére alatt elkövetett visszaéléseket és eleven összeköttetést akar fenntartani a fogyasztó közönség zömével, megadván a lelkesedőknek a szükséges utbaigazításokat.

A **Magyar Iparpártoló Szövetség** a többi, az ügy iránt érdeklődő ipari, kereskedelmi, közgazdasági testületekkel egyetértésben, ezek bevonásával akarja céljait elérni és egyesíteni akarja kötelességében mindazon elemeket, melyek hazánkban az ipar pártolására hivatva vannak, nevezetesen az iparosokat, a kereskedőket és a társadalmat.

A **Magyar Iparpártoló Szövetség** imént vázolt céljai megérdemlik minden magyar iparos, kereskedő, de minden magát jó magyar embernek valló fogyasztó érdeklődését is.

Azért szövegünket intézzük a magyar iparosokhoz, kereskedőkhöz és az egész társadalomhoz: Jöjjenek el a **Magyar Iparpártoló Szövetség** a közgyűlést megegyező legközelebbi **előkészítő gyűlésére**, melyen *Vörös* László volt államtitkár, a végrehajtóbizottság ideiglenes elnöke beszámol az eddig történetekről. Ismerjék meg e gyűlésen a maga egészükben a Szövetség céljait, hogy aztán lelkesedve belépessenek a küzdők sorába, kik a magyar ipar fejlesztéséért akarják felvenni a küzdelmet.

A gyűlés **7. hó 25-én** délután tartatik meg a belvárosi polgári körben, Budapest, Koronaherczeg-u., 6. sz.

Tisztelettel

Budapest, 1901. szeptember 14-én.

a Magyar Iparpártoló Szövetség
előkészítő bizottsága.

Vörös László, *Sugár* Ottó,
nyug. államtitkár, elnök. a **Honi Ipar** szerkesztője
jegyző.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMŰ.

Írta: Lucien Biart.

Francoziából: K-6.

75.

Végre kijutott a szorosból, szeméit a hegycsúcsokra függesztette, melynek ormát a nap jóval fölkelte előtt meg szokta aranyozni: még teljes sötétségben voltak. Micaela áldotta ezt a sötétséget, mely pedig haladásában annyira gátolta. Idejében kell megérkeznie, hogy megakadályozza az áldozatnak a kivégzés helyére való vitelét. Meg fogja menteni; hogy miként, azt nem tudta, de semmi sem látszott előtte lehetetlennek. Térden esúszik a bírók elé s meggyőzi őket az ő meggyőződéséről; ha visszautasítják, magára veszi Ricardo megöletését; kész lesz hazudni, hogy Miguelt megmentse. Nyerni fog egy órát, s ez annyi mint az élet, mert azalatt odaérnek atyja és Alvarez, nekik pedig ki merne ellentállni?

Ilyen gondolatok ütöttek egymást a fiatal leány fejében, ki a helyett, hogy a rendes, szokott úton haladt volna, nekivágott a hegy meredek lejtőjének, mint azt az indiánoktól

latta; ez az út rövidebb, de sokkal nehezebb és veszélyesebb volt. Huszszor is lerogyott a szerencsétlen a köves útra, a hegyes kavicsok megvérezték testét és kezeit, melyekkel görcsösen kapaszkodott a bokrokba, hogy le ne zuhanjon. Felállva tovább folytatta futását, egyszerre lábai alól elfogyi érezte a földet, mindkét kezével a levegőbe kapott s leesett egy meredek szakadékról, elterülve a földön.

Mikor magához tért kissé, feltápáskodott egy bokorba kapaszkodva Minden tagja sajgott a fájdalomtól és nedves haja kibomolva omlott vállaira. Rémülten nézett körül, hogy nem viradt-e már meg és nem késelt-e el nehéz vállalatával?

A tűzhányó sziklás kráterét mintha valami rózsaszínű fény világította volna meg. A hajnal előhírnöke volt az. Micaela támolgyva indult meg előre. Rettentő gondolat támadt agyában: Míg nem lesz ideje megmenteni.

Az első néhány lépés után újra összeesett. Gyengesége sirásra fakasztotta. Imádkozott s újra megpróbálta fölkelni, miközben tekintetét a hegycsúcsra szegezte, melyet lassanként biborba vont a kelő nap fénye, mislalt a völgyben még teljes sötétség uralkodott.

Tompa kiáltás szakadt föl a fiatal leány kebléből, ki végső erőfeszítéssel ismét megkezdte gyötrelmes útját. Könnyű cipőit elvesztette, a nélkül, hogy észrevette volna.

Elérte a hegyek alját s pihenés nélkül neki eredt a síkságnak, csak egyszer fordult még vissza a hófödte tető felé, melyet a látáhatatlan nap mindjobban megvilágított. Lassacskán a hegygerincek körvonala mind élesebben kiváltak a pirkadó égből, a völgyet szürkés köd kezdte ellepni. Micaela a fájdalomtól megtörve ült le egy utszéli kőre és sirva fakadt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

Merénylet Frigyes főherceg ellen.

Mohács, szept. 20. (Saj. tud. táv.) Ma Frigyes főherceg vadászával együtt cserkészett, midőn a füzesből egy lövés dördült el, mely a főhercegnek volt szánva. A merénylőket kik a legnagyobb valószínűség szerint vadászok voltak — a csendőrség körözi. Az eset a környéken nagy izgalmat keltett.

Meghalt Egán Ede.

Ungvár, szeptember 20. (Saj. tud. távirata). Egán Ede Ungvár mellett állítólag öngyilkos lett. Rochnitz főerdészszel utazott kocsin. Egyszer leszállt a kocsiról s pár pillanat múlva lövés hang zott s Egán szétlőtt koponyával holtan feküdt a földön. A lövés oly erős volt, hogy az agyvelő egészen kifordult a koponyából.

Budapest, szept. 20. (Saját tud. táv.) Egán Ede földmivelésügyi miniszteri kormánybiztos, ki már régebben panaszkodott idegességéről és izgatottságáról, ma délből Rochnitz főerdészszel kocsin indult Ungvárról Malatonra. Utközben megállította a kocsit s leszállt s egy bokor mögé ment, de alig fedte el a bokor lombja midőn egy fegyverdőrej s halk sikoltás hallatszott. A főerdész leugrott a kocsiról s a nevezett hely felé sietett, a hol Egánt a földön, véreben fetrengve találta. Az eszméletét vesztett kormánybiztost a kocsis segítségével a hintóba emelték s azon vágatással hajtatott Ungvárra, hogy a kórházban orvosi segélyben részesülhessen, de már nem lehetett rajta segíteni, mert fél 1 órakor, anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, meghalt.

Rochnitz a megdöbbentő esetről táviratban értesítette Darányi földmivelésügyi minisztert, hogy Egán Ede véletlenül lőtte meg magát *sebe halálos*. Később aztán tudatta a katasztrófa következtét.

Megvizsgálták Egán Ede számadásait, mident pedáns rendben találtak.

Kitchener a foglyok sorsáról.

London, szept. 20. A hadügyminiszterium közlése azoknak az angol katonáknak hit alatt tett vallomásait, a kik látták a július 27-én Dornrivernél megsebesült angol katonák továbbá a június 6-án Grasbannal kapitulált katonák és május 29-én Viakfonteinnél megsebesült katonák legyilkolását. Kitchener aug. 20-án azt jelentette, hogy Primlov tábornok elismerését fejezte ki neki a sebesültekkel és foglyokkal való jó bánásért és hozzátette, hogy ez a bánásmód nagyon különbözik attól, a melyben az angol katonákat legutóbb a hosszú háború következtében demoralizált bűnös részesítették. Ehhez a levélhez mellékelte Kitchener az említett tanuvallomásokat.

A kolozsvári rendőrök bünpöre.

Kolozsvár, szept. 20. (Saj. tud. táv.) Ma mondta ki az esküdtbíró az ítéletet a kolozsvári rendőrök bűnyüében. A büntető tanács az esküdtek verdiktje alapján Papp Sándort *tíz évi*, Kilyei Gézáat *két évi* fegyházra ítélte.

Mac Kinley temetése.

Canton, szeptember 20. Ma helyezték örök nyugalomra Mac Kinley hült hamvait. A temetés előtt Mac Kinley házában rövid gyászistentisztelet volt, azután átvitték a koporsót a methodista-templomba, a hová Mac Kinley istentiszteletre szokott járni. A gyászmenetben résztvett Roosevelt elnök, a miniszterek, a tábornokok és a tengernagyok. (M. T. I.)

Botrány tanárok között.

Szekelyudvarhely, szept. 20. (Saj. tud. táv.) Mint a Budapesti Hirlap írja, Szilágyi Albert és Róth Fülöp gymnasiumi tanárok egy conferentia alkalmával összeszólalkoztak; a szóváltás annyira elmérgesedett, hogy Szilágyi a kéznél levő könyvet Róth fejéhez vágta, ki viszont a tintatartót sújtá megsértőjéhez. Ezen eset következtében Szilágyit nyugdíjazták. A

tanári kar azonban ezen eljárással nem volt megalégedve, mert határozottan kijelentette, hogy mindaddig nem tanítanak, míg Róth köztük lesz. Az ifjuság nagy része pedig egyáltalában fel sem ment Róth tanár előadására s a szó teljes értelmében sztrájkoltak. A sztrájk következtében már 4 napja nem volt tanítás s emiatt az állapot tarthatatlan. Az igazgató jelentést tett a miniszterhez s jelenleg nagy izgatottság között várják a bajok orvoslását.

KOZGAZDASAG.

Kotich Jenő és Társa

Tőzede jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szept. 20.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.93
Káposzta, repeza, aug.	—

Értéktőzede

Budapest, szept. 20.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50
Allamvasut	624 50
Rimamurányi	416. —
Magyar jezsuita	433. —
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzeden 1901. szept. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118 60
Magyar koronajárdék	92 50
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,8%	121 75
Magyar vasuti kölcson ezüstben 3,4%	100 25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92 25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99 75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson	176. —
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcson	145. —
Osztrák járadék papirban	98 50
Osztrák járadék ezüstben	98 50
Osztrák járadék aranyban	118 90
Osztrák korona járadék	95.10
Osztrák államsorsjegyek	133.50
Osztrák magyar bank részvény	16 20
Magyar hitelbankrészvény	622. —
Osztrák hitelintézet részvény	613. —
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleon'sor)	19.02
Németbirodalmi márka	—
Londoni vista	—
20 márkás arany	23 42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A „TISZÁNTÚL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek belürendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro prefio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér,
8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házasságok jegyzéke.

5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri

10. Egybekeltek } papíron.

11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ívek.

13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.

16. Egybekeltek }

17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.

22. Egybekeltek }

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.